

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-3-171 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 08-41/567-215
Karar Tarihi : 27.6.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Tarkan ERDOĞAN, Hilmi BOLATOĞLU,
Çağlar Deniz ATA, Erdem AKTEKİN

C. BAŞVURUDA

20

BULUNAN : Başvuru sahibinin gizlilik talebi vardır

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Hatay – Antakya Bölgesinde faaliyet gösteren Çırçır Fabrikaları

E. DOSYA KONUSU: Antakya Bölgesinde faaliyet gösteren çırçır fabrikalarının aralarında anlaşarak kütlü pamuk alım fiyatını belirledikleri ve çığit fiyatlarındaki artışı ortak hareket ederek çiftçiye yansıtmadıkları iddiası

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde özetle, Hatay – Antakya bölgesinde çırçır-prese fabrikalarının özellikle Antakya Ticaret Borsası'nda yapılan toplantılarda kütlü pamuk alım fiyatını belirledikleri ve çığit fiyatlarındaki artışı ortak hareket ederek çiftçiye yansıtmadıkları iddia edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.11.2007 tarih, 7556 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 15.12.2007 tarih ve 2007-3-171/İİ-07-TE sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 27.12.2007 tarih ve 07-92/1168-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 20.6.2008 tarih ve 2007-03-171/ÖA-08-TE sayılı Önaraştırma Raporu 20.6.2008 tarih, REK.0.07.00.00-110/104 sayılı Başkanlık önergesi ile 08-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Antakya bölgesinde faaliyet gösteren çırçır-prese fabrikalarının aralarında anlaşmak suretiyle, kütlü pamuk alım fiyatlarını belirlemek ya da çığit fiyatlarındaki artışı üreticilere yansıtılmamak biçiminde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerini gösterir herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığı, anılan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

50

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Söz konusu başvuruda, fiyat anlaşması eyleminin Antakya bölgesinde faaliyet gösteren ve Antakya Ticaret Borsası'na kayıtlı bulunan çırçır-prese fabrikaları tarafından gerçekleştirildiği, toplantıların Antakya Ticaret Borsası bünyesinde yapıldığı ve fiyatların burada oluşturulduğu belirtilmiştir. Anılan bölgede Ticaret Borsası'na kayıtlı 23 çırçır-prese fabrikası bulunmakta olup bu fabrikalar Antakya şehir merkezine yakın bölgelerde, ya da civar belde ve köylerde yerleşiktir.

60

Bu çerçevede, yerinde incelemelere Antakya Ticaret Borsasından başlanmıştır. Şikâyetçilerden alınan ön bilgiler doğrultusunda alım kapasitelerine göre piyasada en güçlü durumda bulunduğu ve bu tür bir anlaşmaya liderlik edebileceği düşünülen teşebbüslerde Raportörlerce incelemeler sürdürülmüş, fiyat tespit anlaşmasına uymadıkları için tehdit edildikleri iddia edilen Antgıda Tüketim Maddeleri Tarım Nakliyat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi ile Mavi Deniz Gıda A.Ş. yetkilileri ve şikâyet başvurusunda bulunan kişilerle görüşülmüştür.

I.1. İlgili Pazar

70

I.1.1. Pamuğa İlişkin Genel Bilgiler

Pamuk tarımı ve pamuğa dayalı sanayinin gerek ülke ekonomisinde ve gerekse uluslararası ekonomide önemli bir yeri bulunmaktadır. Pamuk bitkisinin lifinden, tohumundan, bunların artıklarından, tarladaki bitki sap ve yapraklarından ve çiçek nektarından yararlanılmaktadır.

80

Pamuk lifi, tekstil ve konfeksiyon sanayinin hammaddesini oluşturmaktadır. Üretilen pamuk lifinin %99'u tekstil sanayinde kullanılmaktadır. Pamuk lifi; iplik, dokuma ürünleri ve kumaş, halı, iç çamaşırı öteki giyim ürünleri (konfeksiyon) sanayi yanında sicim yapımında, mobilyacılıkta, yatak ve yorgan dolgu maddesi olarak, tül ve dumansız barut yapımında ve ayrıca selüloz hammaddesi olarak sentetik ipek, kağıt ve sentetik deri imalatında kullanılabilir.

90

Pamuğun tohumundan da (çiğit) çeşitli şekillerde yararlanılmaktadır. Pamuk tohumunun yağ oranı çeşitlere ve bölgelere göre değişmekle birlikte; kabuklu olarak (havsız) %17–30, iç olarak (iç oranı 50–60), %35–42 arasında; protein oranı ise, kabuklu olarak %20–40 ve iç olarak %40–50 arasında değişebilmektedir. Bu nedenle pamuk tohumu, hem yağ sanayinin hem de gıda sanayinin önemli bir hammaddesidir. Dünyada, her yıl, ortalama olarak 45 ila 50 milyon ton çiğit, yağ sanayinde kullanılmakta ve bundan da yaklaşık olarak, 6-7 milyon ton ham yağ elde edilmektedir. Yağı alındıktan sonra elde edilen pamuk küspesinde %40–50 oranında protein bulunduğu için hayvan beslenmesinde önemli bir besin kaynağı özelliği taşımaktadır.

100

Pamuğun yararlanılan unsurlarından birisi de; çiğit üzerinde bulunan kısa lifler (hav) ve çırçırlamadan sonra tohum üzerinde kalan lif artıkları olup, her ikisine birden linter denilmektedir. Linter, düşük kalitede iplik, dumansız barut, üstübü, yastık ve kırlent gibi ev eşyalarında dolgu maddesi ve ecza pamuğu (hidrofil pamuk) yapımında ve ayrıca, çeşitli bölgelerde yakacak olarak kullanılmaktadır. Linter ve tohum kabuğu

selüloz sanayinde kullanılmaktadır. Tohum kabuğu ve koza kabuğu ise (kozadaki kütlü pamuk dışında kalan unsur) selüloz sanayi yanında sunta ve saman yapımında kullanılarak ekonomiye katkı sağlamaktadır. Sunta yapımında bitki sapları kullanılmakta veya çoğu kez bunlar tarladan toplatılarak yakacak olarak da kullanılabilir. Ayrıca, bitki saplarının çekilmesi yerine parçalanarak toprağa organik gübre olarak verilmesi yöntemi de tercih edilebilmektedir.

110 Pamuk tarımında en önemli iklim faktörlerinin başında sıcaklık, gün ışığı, yağış ve oransal nem gelmektedir. Yıllık ortalama sıcaklığın 19°C, yaz ayları sıcaklığı ise 25°C olması gerekir. Sıcaklık tarak oluşmasından önce 20°C, çiçeklenme döneminde 25°C, kozaların gelişme döneminde ise 30-32°C olmalıdır. Hasat döneminde kozaların iyi açılabilmesi için sıcaklığın azalması (15°C'ye kadar) istenir. Pamuğun ekim zamanı iklim koşullarına göre belirlenir. Ekim için toprak sıcaklığının 15°C'nin üstünde olması gereklidir. Bölgelere göre ve yıldan yıla ekim zamanı değişiklik göstermekle birlikte, Çukurova Bölgesinde 25 Mart–30 Nisan, Ege Bölgesinde ve Antalya yöresinde 15 Nisan–15 Mayıs tarihleri genellikle en uygun ekim zamanıdır. Pamuk üretici tarafından Ağustos-Eylül aylarında toplanmakta, Ağustos-Aralık aylarını kapsayan “sezon”da ise satılmaktadır.

120 Tablo 1’de bölgelere göre ülkemizde gerçekleşen üretim rakamlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Bölgelere Göre Pamuk Üretimi (Ton)

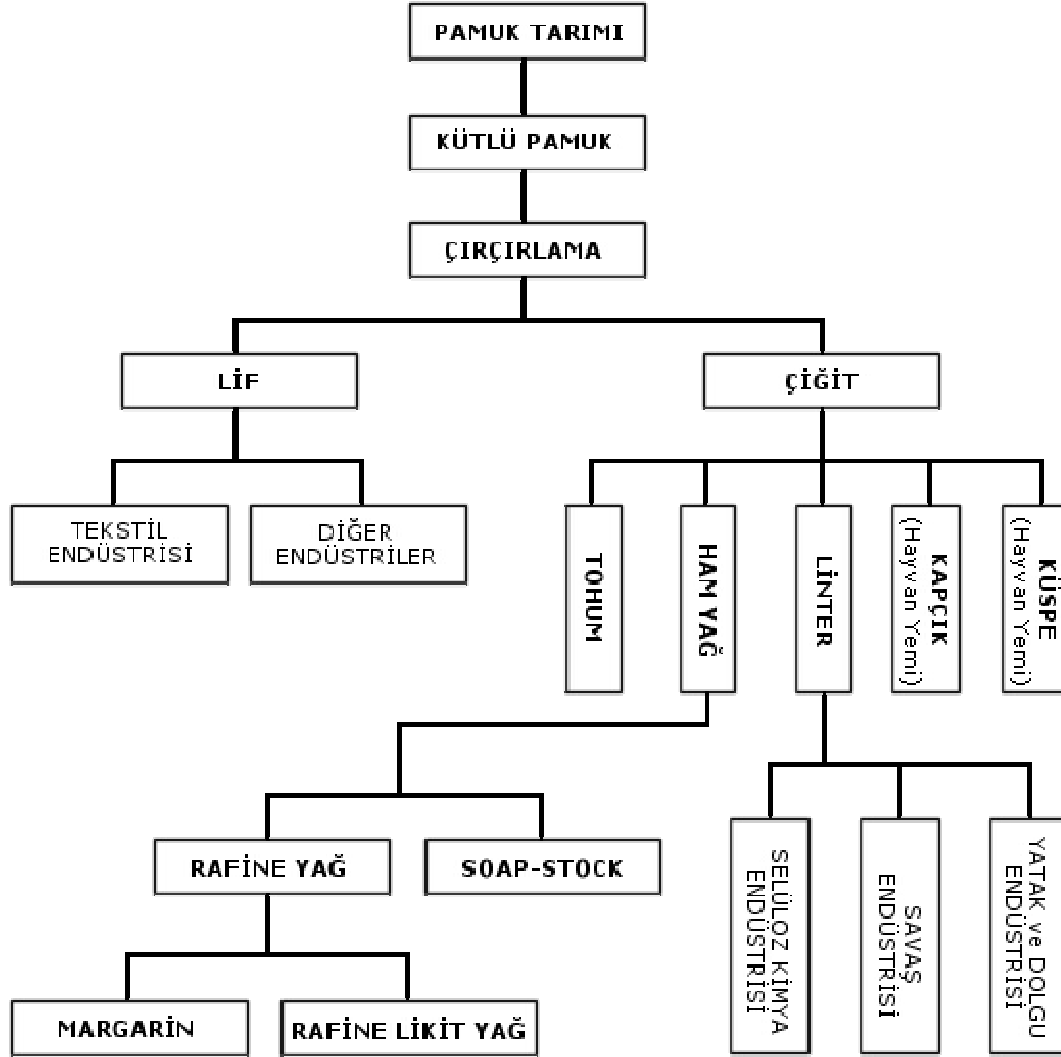
	Ege	G.D. Anadolu	Çukurova	Antalya	Toplam
2002/03	304.811	453.944	212.158	12.160	983.073
2003/04	265.900	443.928	196.233	12.400	918.461
2004/05	251.800	441.611	166.850	7.348	867.609
2005/06	168.468	437.058	156.749	3.872	766.157

Kaynak: İzmir Ticaret Odası, Sektörel Raporu

130 Kozaların olgunlaşması ile birlikte pamuk hasadına başlanır. Hasadın başlama tarihi, yörenin iklim koşullarına, ekim tarihine ve sulama koşullarına göre değişir. Hasat, Ege ve Antalya bölgelerinde genellikle 15 Eylül'den itibaren başlayıp Kasım sonu veya Aralık ortasına kadar sürer. Çukurova ve Antakya bölgesinde ise Ağustos sonlarında başlayıp Kasım başına dek devam eder. Pamuk hasadı ülkemizde genellikle elle toplanarak yapılır. Birinci elde toplanan pamuk iyi kalite özelliklerine sahiptir. Son yıllarda makine ile hasada da rastlanmaktadır. Makine ile pamuk hasadı iş gücü ücretinin pahalı olduğu bölgelerde tercih edilen bir yöntemdir.

Hasat sonunda elde edilen kütlü pamuğun liflerinin çekirdeğinden (çiğitinden) ayrılması işlemine “çırçırılama” adı verilmektedir. Çırçırılanmış lif pamuğun, bu işlem sırasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin prese makinelerinde balya haline getirilmesine ise “preseleme” denilmektedir. Şekil 1.’de Pamuk üretim ve işleme süreci gösterilmiştir:

Şekil 1. Pamuk Üretim ve İşleme Süreci

150

Ürünün alt pazarlara intikali sürecinde üreticiler ürünlerini kütlü pamuk halindeyken üretici kooperatiflerine, tüccara ya da özel çırçır işletmelerine satabilmektedirler. Diğer taraftan üretici teorik olarak dilerse kütlü pamuğunu çırçır fabrikasında işleterek elyaf ve çığit elde ettikten sonra bunları ayrı ayrı da satabilmektedir. Bununla birlikte, bu ticaretin yöntemi bölgeler arasında farklılıklar göstermektedir. Öneraştırma kapsamında elde edilen bilgilerden, Antakya bölgesinde kütlü pamuk satışında ağırlıklı olarak "Emanet Usulü"nın kullanıldığı anlaşılmaktadır. Emanet usulü satış yönteminde çiftçi pamuğunu hasat sonrasında çırçır işletmesine getirip tarttırmakta ve elyaf randımanı hesaplattırmaktadır. Bundan sonra dilerse o günkü elyaf fiyatı üzerinden ürününün tutarını peşin almakta, dilerse fiyatı da cazip bulunduğu ya da ihtiyaç duyduğu ileri bir tarihte gelecek hesap kestirmekte ve o gün piyasa koşullarında oluşan elyaf fiyatı üzerinden parasını alabilmektedir. Emanet usulünde çığit bedeli çırçır işletmelerinin işleme masrafı olarak kabul edilmektedir. Yörede uygulanan emanet usulüne ilişkin ayrıntılı bilgiye aşağıda yer verilecektir.

160

Yukarıda değinilen hususlara ek olarak belirtmek gerekir ki pamuk üretimi ve satışından üreticinin elde edeceği gelir yalnızca ürün satış bedeli değildir. Ayrıca, kütlü pamuk satışı üzerinden çiftçiye destekleme primi de verilmektedir

170

I.1.2. İlgili Ürün Pazarı

Belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer ürünlerden oluşan pazarlar ilgili ürün pazarını oluşturmaktadır. Bir malın diğer bir malla aynı pazarda sayılabilmesi için bu iki ürünün tüketici gözünde nitelikleri, kullanım amaçları ve fiyatları bakımından benzer olması gerekir. Şikâyete konu eylem çırçır fabrikalarının kütlü pamuk alımına ilişkindir. Piyasada talebi oluşturan bu fabrikalar açısından kütlü pamuğun herhangi bir ikamesi bulunmamaktadır. Bu nedenle ilgili ürün pazarının en dar biçimde “kütlü pamuk alım pazarı” olarak belirlenmesi mümkündür. Diğer taraftan, inceleme konusu iddialar fiyat tespiti gibi ağır bir ihlali konu aldığından ilgili ürün pazarının dar ya da geniş biçimde belirlenmesi ihlalin varlığına ilişkin hukuki değerlendirmeyi etkileyecek nitelikte olmadığı göz önüne alınarak ilgili ürün pazarı belirlenmemiştir.

180

I.1.3. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili coğrafi pazar değerlendirmesi yapılırken, özellikle ilgili mal ve hizmetlerin nitelikleri ile tüketici tercihleri bakımından giriş engellerinin, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı gibi unsurlar dikkate alınmaktadır.

190

Önaraştırma kapsamında yapılan incelemeler neticesinde, bölgede üretimi yapılan kütlü pamuğun ağırlıklı olarak yine bölgede satıldığı, civar bölge ve illere yapılan satışın iktisadi olarak karlı olmaması nedeniyle üretici tarafından genellikle tercih edilmediği yönünde bilgilere ulaşılmıştır. Bu nedenle, “Antakya Yöresi” en yakın ve en dar coğrafi pazar olarak göz önüne alınabilirse de, dosya bakımından hukuki değerlendirmeleri etkilemeyeceği dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar tanımlanmamıştır.

200

I.2. İlgili Mevzuat

Kütlü pamuğun çırçır-prese fabrikaları tarafından alımı ile ilgili şikâyete konu eylemin incelenmesinde, kütlü pamukla, pamukla ve çırçır-prese işlemiyle ilgili mevzuat hükümlerine yer verilmesi gerekmektedir.

I.2.1. Standardizasyon ve Kontrole Dair Mevzuat

Çırçırılacak kütlü pamuklar, preselenmiş veya preselenecek mahlıç¹ pamuklar ile iplik imalatı esnasında meydana gelen pamuk lifi döküntüleri ve linter pamukların tasnif ve kontrol esaslarını belirlemek amacıyla Pamukların Kontrolüne Dair Tüzük 11.9.1953 tarih 8505 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tüzüğün değişik 7.maddesi ile Türkiye’de üretilen pamuklarla çırçırılama ve iplik imalatı sırasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin ve linter pamuklarının derece bakımından tasnifi ve kontrolü zorunlu hale getirilmiştir. Yine aynı maddede

210

¹ Çırçırılmış ancak preselenmemiş (lif) pamuk.

220 Türkiye’de üretilen pamukların kısa elyafli (yerli), orta elyafli (upland) ve uzun elyafli olarak üçe ayrıldığı ifadesi yer almaktadır. Tüzük kapsamına giren pamukların derece bakımından sınıf ve tiplere ayrılarak tasnif edilmesi, adlandırılması, bunların elyaf uzunluğu ve karakter özellikleri bakımından tasnifi, tasnifte esas alınacak değerler ve bunların ne şekilde adlandırılacağı Dış Ticaret Müsteşarlığının 2001/20 sayılı “Preselenmiş Pamukların Standardizasyonuna İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği” ile belirlenmiştir. Bahsedilen tebliğ ile yukarıda sayılan türdeki pamuklar renkleri, buldukları yabancı madde oranı, haşere tahribatı düzeyi, çırçırılma sayısı ve çırçırılma kalitesi gibi kriterler göz önüne alınarak alt tiplere ayrılmış ve adlandırılmıştır.

230 Pamukların kontrolüne dair tüzüğün değişik 9. maddesinde pamuklar çırçırılma şekillerine göre 3 gruba ayrılmış ve değişik şekillerle çırçırılanmış pamukların birbiriyle karıştırılması yasaklanmıştır. Buna göre pamuklar; toplu çırçır makineleriyle çırçırılarak elde edilen rollergin pamuklar, testereli çırçır makineleriyle çırçırılarak elde edilen sawgin pamuklar ve testereli linter makinesi ile çığıtından ayrılan lintergin pamuklar olarak sınıflandırılmaktadır.

240 Yine pamukların kontrolüne dair tüzüğe göre; pamukların çırçırıldıktan sonra preselenmiş ve üzerlerinde pamukların vasıflarını gösteren damga ve kontrol mührünün bulunduğu ambalajlarda piyasaya sunulması gerekmektedir. Kontrol belgesi olmayan preseli pamukların alım ve satımı yasaklanmıştır. Prese fabrikası ve mal sahiplerine bağlı buldukları kontrol merkezinden preselenmiş pamuklarının tasnif ve kontrolünü isteme yükümlülüğü getirilmiştir. Tasnif ve kontrol; kontrolü istenen pamuklardan muayyen nispette balyanın kırılıp açılarak içindekilerin muayenesi suretiyle yapılan sondaj ve tasnif kontrolü istenen pamukların her balyasından usulüne göre numune alınarak bunların tasnif ve kontrol edilmesi suretiyle yapılan “Tek Balya” kontrolü olmak üzere iki şekilde yapılabilmektedir. Sondaj kontrol usulünde pamukların çırçırılma şekli, grupları, sınıfları ve tiplerinin; tek balya kontrol usulünde ise pamukların çırçırılma şekli ve grubunun bildirilerek kontrole sunulması gerekmektedir. Pamuk kontrol merkezleri ve bunların kontrol sahaları Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından tespit edilmektedir.

I.2.2. Çiftçi Prim Destek Sistemi

250 29.7.2007 tarih 2007/12415 tarih Bakanlar Kurulu kararı gereği 2007-2011 döneminde kütlü pamuk üreticilerine destekleme primi ödenmesine karar verilmiştir. Bu karara dayanılarak çıkarılan ve 2.4.2008 tarih 26835 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “2007 yılı ürünü kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola, dane mısır, aspir ve zeytinyağı üreticilerine destekleme primi ödenmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı Uygulama Tebliği”ne göre alım satım işlemlerinin belirlenen usul ve esaslara uygun gerçekleşmesi koşuluyla; kütlü pamuk üreticilerine 2007 yılında ödenecek prim miktarı kilogram başına 29 YKr (sertifikalı tohumlarla yapılan üretimlerde kilogram başına 34,8 YKr) olarak belirlenmiştir. Tebliğ’de üreticilerin bu primi hem çırçır-prese fabrikalarına hem de tüccarlara yaptığı satışlar için alabileceği, prim ödenebilmesi için üreticilerin özellikle ürünlerini sattıklarını gösteren alım satım belgesi (müstahsil makbuzu veya fatura) ve/veya borsa alım satım beyannamesini ve gerekli diğer belgeleri Çiftçi Kayıt Sistemi’ne başvurdukları ilçe komisyonuna belirlenen süreler içinde ibraz etmesi gerektiği ve çiftçilerin prime hak kazabilmeleri için özlük, ürün ve üretimi gerçekleştirdikleri arazi bilgilerini Çiftçi Kayıt Sistemi’ne

270 kaydetmiş bulunmaları gerektiği belirtilmektedir. 2001 yılında hayata geçirilen Çiftçi Kayıt Sistemi'nde Türkiye genelindeki çiftçilere ait arazi, hayvan, alet-ekipman ve ürün bilgileri saklanmaktadır. Çiftçi kayıt sistemi ile tarımsal desteklenmelerin şeffaflaştırılmasının sağlanması, desteklemelerde yolsuzluk ve adaletsizliği azaltmak ve elde edilen veriler sayesinde uygulanacak politikaların verimliliğinin artırılması hedeflenmektedir.

I.2.3 Ticaret Borsaları

4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği öne sürülen çırçır-prese fabrikaları, Antakya Ticaret Borsası'na kayıtlıdır. Türkiye'de ticaret borsaları 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanun'una dayanarak kurulmaktadır. Ticaret borsalarının görevleri Kanun'un 34. maddesinde şöyle sıralanmıştır:

- 280 “ a) Borsaya dahil maddelerin, borsada alım satımını tanzim ve tescil etmek.
b) Borsaya dahil maddelerin borsada oluşan her günlük fiyatlarını usulü dairesinde tespit ve ilân etmek.
c) Alıcı ve satıcının, teslim ve teslim alma ile ödeme bakımından yükümlülüklerini, muamelelerin tasfiye şartlarını, fiyatlar üzerinde etkili şartları ve ihtilaf doğduğunda ihtiyari tahkim usullerini gösteren ve Birliğin onayıyla yürürlüğe girecek genel düzenlemeler yapmak.
d) Yurt içi ve yurt dışı borsa ve piyasaları takip ederek fiyat haberleşmesi yapmak, elektronik ticaret ve internet ağları konusunda üyelerine yol göstermek.
e) 51 inci maddedeki belgeleri düzenlemek ve onaylamak.
290 f) Borsaya dahil maddelerin tiplerini ve vasıflarını tespit etmek üzere laboratuvar ve teknik bürolar kurmak veya kurulmuşlara iştirak etmek.
g) Bölgeleri içindeki borsaya ilişkin örf, adet ve teamülleri tespit etmek, Bakanlığın onayına sunmak ve ilân etmek.
h) Borsa faaliyetlerine ait konularda ilgili resmî makamlara teklif, dilek ve başvurularda bulunmak; üyelerinin tamamı veya bir kesiminin menfaati olduğu takdirde bu üyeleri adına veya kendi adına dava açmak.
i) Rekabeti bozucu etkileri olabilecek anlaşma, karar ve uyumlu eylem niteliğindeki uygulamaları izlemek ve tespiti halinde ilgili makamlara bildirmek.
j) Mevzuatla bakanlıklara veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen işlerin, bu Kanunda belirtilen kuruluş amaçları ve görev alanı çerçevesinde borsalara tevdi halinde bu işleri yürütmek.
300 k) Üyelerinin ihtiyacı olan belgeleri vermek ve bunlara ilişkin gerekli hizmetleri yapmak.
l) Yurt içi fuarlar konusunda yapılacak müracaatları değerlendirip Birliğe teklifte bulunmak.
m) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, ilgili kanunlar çerçevesinde Birlik ve Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak. “

310 Borsaya dahil maddelerin üreticileri hariç olmak üzere bu maddelerin alım satımı ile uğraşanlar buldukları yerin ticaret borsasına kayıt olmak zorundadırlar. 5174 sayılı Kanun'a göre, borsaya tabi maddelerin en az miktarlarının üzerinde kalan miktarların alım ve satımının borsa dışında yapılması yasaklanmış, fakat borsa meclisinin, en geç 30 gün içinde satışların borsaya tescil edilmesi şartıyla, borsa dışında da alım satım yapılabilmesine karar verebileceği belirtilmiştir.

Antakya Ticaret Borsası'nda kütlü pamuğun borsa dahilinde salon satışı yapılmamakta, üreticiler ve alıcılar arasında borsa dışında gerçekleşen işlemler 30 gün içerisinde borsaya tescil ettirilmektedir. Salon satışının olmaması ve borsa haricindeki satışların bildiriminin farklı günlerde yapılması nedeniyle kütlü pamuğun anlık fiyatı oluşmadığından Antakya Ticaret Borsası kütlü pamuk fiyatını tahtada ilan etmemektedir.

320

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Yapılan Tespitler

Önaraştırma muhatabı teşebbüslerde Raportörlerce yapılan yerinde incelemelerde iddia konusu fiyat anlaşmasına dair herhangi bir belge ya da ipucuna rastlanmamıştır. Bununla birlikte, şikayet konusu dönemdeki fiyat hareketlerinin doğru biçimde izlenebilmesi için yerinde incelemeler sırasında her teşebbüsten 2005-2006-2007 yıllarında yaptıkları alımlardaki fiyatları gösteren müstahsil makbuzlarından örneklem metoduyla belirli sayıda kopya alınmıştır. İlgili teşebbüs temsilcileriyle yapılan görüşmelere aşağıda yer verilmektedir.

330

I.3.1.1. Özbuğday Pamuk Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

28. 5.2008 tarihinde Özbuğday Pamuk Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nde Raportörlerce yapılan yerinde incelemede şirket yetkilisi Aykut Özbuğday ile görüşülmüştür. Görüşmede Aykut Özbuğday; bölgede kütlü pamuk fiyatlarının, emanet usulü uygulamasından dolayı elyaf pamuk fiyatına bağlı olarak dolaylı biçimde oluştuğunu, teslim edilen ürünün karşılığında bir hafta içinde müstahsil makbuzu kestiklerini ancak ödemeyi üreticinin talep ettiği anda oluşan elyaf fiyatının ürünün randımanıya çarpımı sonucu oluşan fiyat üzerinden yaptıklarını, mevcut sistem içerisinde fiyatların belirlenmesinin mümkün olmadığını fiyatın elyaf alıcısı şirketlerin yörede alım yapması sonucu oluştuğunu ve hemen her gün için bir fiyat oluştuğunu ve fiyatların sürekli değişiminin söz konusu olabildiğini ifade etmiştir.

340

I.3.1.2. Nalçabasmaz Tarım Ürünleri Sanayi Ticaret ve Limited Şirketi

29.5.2008 tarihinde Nalçabasmaz Tarım Ürünleri Sanayi Ticaret ve Limited Şirketi'nde Raportörlerce yapılan yerinde incelemede şirket yetkilisi Yahya Kemal Nalçabasmaz ile görüşülmüştür. Yahya Kemal Nalçabasmaz; bölgede kısa dönemde, sınırlı miktarda ürün yetiştirildiğini bu nedenle işletmelerin kıyasıya rekabet içerisinde olduklarını ifade etmiş, sabit giderlerin yüksekliği nedeniyle mümkün olduğunca çok mal almak ve işlemek isteyen fabrikaların arasında işbirliğinin mümkün olamayacağını, kütlü pamuk fiyatının oluşması konusunda ise mal girişlerinde randıman ölçümlerinin tamamen şeffaf bir şekilde çiftçi nezaretinde yapıldığını, bu randıman ile İzmir, Adana ya da Antakya ticaret borsalarınca ilan edilen elyaf fiyatının çarpımı sonucu üreticinin alacağı kilo başı fiyatın belli olduğunu dolayısıyla herhangi bir fiyat tespitinin imkan dahilinde olmadığını, elyaf fiyatının doğrudan üreticinin cebine girerken çığit fiyatının çırçır fabrikalarının gelirlerini oluşturduğunu, bahse konu çığitlerde yabancı maddelerden dolayı ortalama %3- %9 arasında bir kaybın söz konusu olduğunu, çığit gelirlerinin içinden emtia sigortası, stopaj, üretici Bağ-Kur kesintisi, borsa kesintisi, enerji, işçi ve ustalık ücretleri ve sigortaları, bez (kanaviçe), tel, ip, yönetim ve bakım giderlerinin düşüldüğünü ve geriye işletme karının kaldığını,

350

360

ayrıca 2007 sezonunda çiğit fiyatları yükseldiği için belirli oranda karlarının arttığını ancak fabrikalar arasında bunların üreticiye fark olarak yansıtılması ya da yansıtılmaması yönünde bir anlaşmanın yapılmadığını ifade etmiştir.

I.3.1.3. Çolakoğlu Tekstil sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

370

28.05.2008 tarihinde Çolakoğlu Tekstil San. Tic. A.Ş.'de Raportörlerce yapılan yerinde incelemede şirket ortağı Mehmet Çolakoğlu ile görüşülmüştür. Mehmet Çolakoğlu; yörede çırçır-fabrikaları arasında rekabetin yüksek olduğunu, son 20-25 yılda bölgedeki birçok çırçır fabrikasının bu yüksek rekabete dayanamayarak piyasadan çıktığını, kütlü pamuğun fiyatının randımana bağlı olduğunu, bölgedeki pamuğun randımanının 30 ila 40 arasında değiştiğini, dünya genelinde yağlı tohumlarda yaşanan fiyat artışının kütlü pamuk fiyatına büyük oranda yansımamasının nedeninin maliyetlerdeki yüksek artış olduğunu, 2001 yılında asgari ücretliye net 80 dolar ödeme yapılırken hali hazırda asgari ücretin 340 dolar seviyesinde olduğunu, keza elektrik maliyetlerinin de oldukça arttığını, ayrıca çiğit alımında Hatay'da az sayıda firma bulunmasından dolayı çiğit alım pazarında rekabetin düşük seviyede olduğunu, bu fabrikalardan çiğit için yüksek fiyat alınamamasından dolayı kütlü pamuk fiyatına bunu yansıtamadıklarını, diğer yandan üreticilerin pamuğun toplanması sırasında gerekli özeni göstermediğini, kilo başına devletten destek alınması nedeniyle pamuk toplanırken ürünün ağır çekmesi için koza, yaprak gibi yabancı maddelerinde toplanması sonucunda çiğitten gerekli verimin de alınamadığını ifade etmiştir.

380

I.3.1.4. Altınbaşak Pamuk ve Tahıl Ürünleri Anonim Şirketi

390

29.5.2008 Altınbaşak Pamuk ve Tahıl Ürünleri Anonim Şirketi'nde Raportörlerce yapılan yerinde incelemede şirket yetkilisi Mesut Güleryüz ile görüşülmüştür. Görüşmede Mesut Güleryüz; çırçır fabrikaları arasında bir anlaşma olmadığını aksine piyasada rekabetin yüksek olduğunu ayrıca, çiğit fiyatlarının yükselmesinin geçen yılki karlarını bir miktar yükselttiğini, bunun üreticiye yansıtılmasının söz konusu olamayacağını çünkü üreticiye hesap kestiği anda randıman üzerinden oluşan kütlü pamuk fiyatı neyse onun ödendiğini, o andan itibaren riskin ya da getirinin işletmeye ait olduğunu, üreticiye ek ödeme yapılmasının çırçır işletmesinin karından vermesiyle olabileceğini, çiğit fiyatı düşük olduğu için zarar ettiklerinde nasıl bu üreticiye yansıtılmıyorsa yükseldiğinde de bunun alım fiyatına yansıtılmasının kendi takdirlerinde olduğunu, geçen sezon yaşanan artışlardan bir miktarını üreticiye zaten yansıtıklarını ifade etmiştir.

400

I.3.1.5. Selahattin Mıstıkoğlu Çırçır ve Prese Ticaret Limited Şirketi

29.5.2008 tarihinde Selahattin Mıstıkoğlu Çırçır ve Prese Ticaret Limited Şirketi'nde Raportörlerce yapılan yerinde incelemede şirket ortağı Erkan Mıstıkoğlu ile görüşülmüştür. Erkan Mıstıkoğlu görüşmede; son yıllarda çırçır fabrikalarının sayısında yüksek artış olduğunu ve kütlü pamuk alımı için çırçır fabrikalarının birbirleriyle yüksek rekabet içinde olduklarını belirtmiş, ayrıca, Antakya Ticaret Borsası'nın işçi ücretlerini belirlemek için tüm çırçırcıları toplantıya çağırdığını fakat bu toplantıya çırçırcıların katılmak istemediğini ve katılımın düşük gerçekleştiğini ve bölgede çiftçilerin kütlü pamuğa kilo başına verilen destekten daha fazla yaralanabilmek adına pamuğu çok kirli toplattıklarını, yağ fabrikalarının düşük kalite

410

çiğite düşük fiyat verdiklerini ve fakat yağ fabrikalarının çiğite verilecek fiyat konusunda aralarında anlaşmalarını düşünmediğini dile getirmiştir.

I.3.1.6. Antgıda Tüketim Maddeleri Tarım Nakliyat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

420

29.5.2008 tarihinde Raportörlerce Antgıda Tüketim Maddeleri Tarım Nakliyat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi Finans müdürü Tahsin KIRIK ile görüşülmüştür. Tahsin Kırık görüşmede, son iki yıldır piyasada faaliyet göstermelerine rağmen bölgede en çok alım yapan çırçır fabrikalarından biri olduklarını ve zaman zaman kütlü pamuğa yüksek fiyat vererek piyasadaki rekabeti attırdıklarını, kütlü pamuğa yüksek fiyat verdikleri kimi zamanlar diğer firmalardan kendilerine “neden fiyatı yükseltiyorsun?” gibi serzenişler geldiğini fakat piyasadaki tüm firmaların ihtiyaç anlarında kütlü pamuk alabilmek için fiyat arttırdıklarını, ayrıca kütlü pamuk fiyatını belirlemek için Antakya Ticaret Borsası tarafından kendilerine gönderilen ve İzmir, Adana ve Dünya borsalarındaki preseli pamuk fiyatlarını içeren raporun kullanıldığını, Hatay pamuğunun kalite olarak İzmir pamuğundan düşük, Adana pamuğundan kaliteli, Urfa pamuğuna denk düzeyde olduğunu, üreticiye fiyat verilirken bu şehirlerdeki oluşan preseli pamuk fiyatları göz önüne alınarak randımanına göre kütlü pamuk fiyatının hesaplandığını ifade etmiştir.

430

I.3.1.7. Ege Çırçır Prese San. ve Tic. Ltd. Şirketi

28.5.2008 tarihinde Raportörlerce Ege Çırçır Prese San. ve Tic. Ltd. Şirketi yetkilisi Yılmaz Özbay ile görüşülmüştür. Yılmaz Özbay görüşmede; Antakya bölgesindeki çırçır fabrikalarının bir araya gelerek kütlü pamuk alım fiyatını belirlemesinin söz konusu olmadığını, kütlü pamuk fiyatının asıl olarak elyaf pamuk alım fiyatı üzerinden dolaylı olarak belirlendiğini, çiğit bedeli hususunda ise; çiğit bedelinin çırçır fabrikaları tarafından kütlü pamuk işleme bedeli yerine sayıldığını, erken yağıştan ötürü çiğit kalitesinin düşmesi nedeniyle 2006 yılında bu bedelin masraflarını karşılamadığını, 2007 yılındaki çiğit fiyatındaki artışın kimi fabrikalar tarafından kütlü pamuk fiyatına yansıtıldığını fakat bunun çırçır fabrikasının takdirinde olduğunu ve çırçır fabrikaları arasında çiğitteki fiyat artışının kütlü pamuk fiyatına yansıtılıp yansıtılmayacağı konusunda bir anlaşma olmadığını ifade etmiştir.

440

I.3.1.8. Antakya Ticaret Borsası

28.5.2006 tarihinde Antakya Ticaret Borsası'nda Raportörlerce yapılan yerinde incelemede Borsa Genel Sekreteri Metin Kuseyri ile görüşülmüştür. Görüşmede; Antakya Ticaret Borsası yönetim kurulunun ağırlıklı olarak pamuk ve buğday işinde faaliyet gösteren kişilerden oluştuğu ve çırçır fabrikası işletenlerin her sene bir araya gelerek çırçırlama sektöründeki sorunları tartıştığı, bu toplantılarda kütlü pamuk alım fiyatını tespit etmeye yönelik herhangi bir konuşma ya da eylemin söz konusu olmadığı, ayrıca yörede kütlü pamuğun üretici tarafından fabrikalara müstahsil makbuzu karşılığı teslim edilip fiyatın daha sonra taraflarca günün şartlarına göre belirlendiği “emanet usulü”nün tercih edildiğini, kütlü pamukta fiyatın preseli pamuğun birim fiyatı ile lif randımanı oranının çarpılmasından sonra buna çiğit yüzdesinin eklenmesi ile dolaylı olarak elde edilebildiğini, bu çerçevede alım fiyatının belirlenmesi gibi bir durumun söz konusu olmayacağını, Antakya pamuk fiyatının genellikle İzmir'de oluşan fiyatın %10 altında, Adana ve Urfa pamuk fiyatının ise bir

460

miktar üstünde gerçekleşebildiğini, 2007 sezonunda Antakya pamuğunun ortalama fiyatının Adana ve Urfa pamuğunun fiyatının altında gerçekleşmesinin sebebinin Antakya pamuğunun anılan sezonda yağmur yemesi olduğunu, yağmur yemeyen pamuklar için ise fiyatın yine yüksek gerçekleştiğini belirtmiştir.

470 **I.3.1.9. Şikayetçilerle Yapılan Görüşmeler**

Önaraştırma çerçevesinde 27.5.2008 tarihinde şikayetçiler ile görüşülmüştür. Şikayetçiler kütlü pamuğu oluşturan çekirdek (çiğit) ve pamuk lifinin ayrı ayrı ticari değerinin bulunduğunu, 2007 yılında dünya genelinde yağlı tohum fiyatlarının artması sonucunda pamuk çekirdeği fiyatlarının da arttığını ancak Antakya bölgesindeki çırçır fabrikalarının aralarında anlaşarak bu artışı kütlü pamuk üreticilerine yansıtmadıklarını belirtmişlerdir. Antakya Ticaret Borsası'nın her yıl çırçırılama ücretlerini belirlediğini ifade eden şikayetçiler, bir süredir bu ücretlerin de ilan edilmediğini, borsanın ağırlıklı olarak çırçır fabrikası işletenlerden kurulu olmasının çırçır fabrikalarının aralarında anlaşmalarını kolaylaştırdığını, Antakya dışına kütlü pamuk satışı yapmanın nakliye maliyeti ve alım yapacak tacirle ilgili ticari güvenin sağlanmasının zor olması sebebiyle mantıklı olmadığını, geçtiğimiz yıla kadar Antakya pamuğunun fiyatının İzmir Borsasında belirlenenin yaklaşık %10 altında ve Adana ve Urfa pamuğu fiyatlarının ise üzerinde gerçekleştiğini, 2007 sezonunda çiğit fiyatındaki artışın kütlü pamuk fiyatına yansıtılmaması nedeniyle fiyatların diğer bölgelere nispeten düşük kaldığını da ayrıca eklemiştir.

29.5.2008 tarihinde ise Antakya Dedeman Oteli'nde şikayetçiler ile görüşülmüştür. Şikayetçiler, çırçır fabrikalarının yetkililerinin aralarında anlaşarak çiğit fiyatlarındaki artışı kütlü pamuk fiyatına yansıtmadıklarını ve bu nedenle de geçen sene ilk defa Adana pamuğunun Antakya pamuğundan yüksek fiyata satıldığını dile getirmişlerdir. İlave olarak, Çukobirlik'in çiğit fiyatındaki artışı kütlü pamuk fiyatına yansıttığından kütlü pamuğa %10 fazla fiyat verdiğini, önceki dönemlerde ürünlerini çırçır fabrikalarında çırçırılarak preseli pamuk ve çiğitlerini kendilerinin bağımsız olarak sattıklarını, fakat son dönemde kendilerinden çırçırılama ücreti olarak çok yüksek miktarlar talep edildiğini, bu nedenle kütlü pamuklarını bir bütün olarak çırçır fabrikalarına satmak durumunda bırakıldıklarını ifade etmişlerdir.

500 **I.3.2. Hukuki Değerlendirme**

Şikâyete konu olan pazar tipik bir tarımsal üretim piyasasıdır. Söz konusu piyasalarda rekabetin seviyesini, ağırlıklı olarak piyasada faaliyet gösteren aktörlerin güç dengeleri belirlemektedir. Bu piyasalarda çok sayıda çiftçi ürünlerini, ya doğrudan bu ürünleri işlemek üzere talep eden yine sınırlı sayıdaki işleyiciye ya da bu iki kesim arasında ürün akışını sağlayan aracılara sunmaktadır. Bu yapının bir sonucu olarak, tarımsal piyasalarda güç dengesi birincil üreticilerin aleyhine olabilmektedir. Ancak piyasa ve ürünlerin kendilerine has özellikleri ve üst pazarlardaki dinamikler sebebiyle bu güç dengesi her zaman üretici aleyhine gerçekleşmeyebilir. Kütlü pamuk alım satım pazarında çırçır ve prese fabrikalarının üstlendikleri rol, işlenmemiş ürünü işleyerek sınıai teşebbüslere hammadde sağlayan aracı rolüdür. Bu çerçevede, anılan bölgede kütlü pamuk fiyatının oluşumunu incelenmek gerekmektedir.

I.3.2.1. Kütlü Pamuk Fiyatlarının Oluşum Süreci

520 Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, yörede genel olarak kütlü pamuk satışında emanet usulünün uygulandığı anlaşılmaktadır. Bu sisteme göre Ağustos ayından itibaren hasadı yapılan kütlü pamuk, çiftçi tarafından çırçır-prese fabrikasına getirilmekte, tartısı ve elyaf randıman oranı alınarak çırçır fabrikası tarafından teslim alınmaktadır. Bu noktada, mali mevzuat gereği o an geçerli fiyat üzerinden müstahsil makbuzu kesilerek çırçır fabrikası tarafından randımanına² göre satın alınmaktadır. Ancak bu aşamada belirlenen fiyat kesin fiyat olmayıp ilgili mevzuattan kaynaklanan makbuz kesme zorunluluğunu³ karşılamak için belirlenen tahmini bir değerdir.

530 Kütlü pamuk alımında ilk fiyat beklentilere göre tahmini bir değer olarak oluşturulurken asıl fiyat iplik üreticileri veya tekstil firmalarının elyaf pamuk alımı sırasında, bir alt pazarda oluşmaktadır. Bölgede üretilen pamuk çırçırlandıktan sonra genellikle bölgede alım yapan iplik/tekstil firmaları tarafından toplanmakta, zaman zaman da talep ve fiyat durumuna göre farklı bölgelerden gelen ajan ya da tacirler tarafından satın alınmaktadır. Temel olarak nakliye maliyetleri ve alıcıyla kurulacak güven ilişkisinin zorluğu nedeniyle ürünün fiziken başka bölgelerdeki alıcılara sunulmak üzere taşınması oldukça zor görünmektedir. Diğer taraftan, genel fiyat seviyesi görece yüksek olmasına rağmen İzmir Ticaret Borsası'nın "Ege Pamuğu" coğrafi işaret ve sertifikasyon kuralları çerçevesinde bu borsaya ürün gönderilerek işlem yapılması da mümkün görünmemektedir.

540 Bununla birlikte, her ne kadar pamuğun fiziken nakli zor ise de Antakya yöresindeki pamuk fiyatları Türkiye'den ya da dünyadan soyutlanmış değildir. Modern iletişim imkanları sayesinde üreticiler, tacirler, araçlar ve alıcılar gerek Türkiye'nin gerekse de dünyanın farklı bölgelerindeki fiyat hareketlerini takip etmekte bu da fiyatların bahse konu yerlere göre ayarlanmasını sağlamaktadır. Çırçırlanmış pamuktan elde edilen çiğit genellikle bölgede bulunan az sayıda yağ firmasına satılmaktadır. Elyaf pamuk fiyatları her ne kadar diğer bölgelerden etkilenmekte ise de alım pazarında çırçır fabrikalarının karşısında çok fazla sayıda seçenek bulunmamaktadır. Bu durum ise fabrikalar arasındaki rekabeti artırmaktadır. Aralarında herhangi bir kartel bulunmadıkça fiyatları belirleme gücü yüksek olmayan teşebbüsler kısıtlı zamanda (çırçırılama sezonu Ağustos – Kasım ayları olup istisnai durumlarda Ocak ayına kadar uzayabilmektedir) mümkün olduğu kadar çok ürün işleyerek karlarını artırma yoluna gitmeye çalışmakta bu da aralarında mümkün olan en üst seviyede fiyat rekabeti oluşturmaktadır. Nitekim yapılan incelemelerde de teşebbüslerin kütlü pamuk alım ve çiğit fiyatlarını belirlediklerine dair herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

550 Çırçır fabrikaları tarafından işlenmiş pamuğun (elyaf pamuk) satışı sırasında Türkiye ve dünya piyasalarının etkisi altında oluşan elyaf pamuk fiyatı, randıman kriterinin kullanılmasıyla beraber çiftçi tarafından teslim edilmiş olan kütlü pamuğun fiyatını dolaylı biçimde oluşturmaktadır. Üretici tarafından çırçır fabrikasına teslim edilen pamuğun randımanının elyaf pamuk fiyatıyla çarpılması sonucu kütlü pamuğun değeri bulunmaktadır. Çırçırılama işlemi ile kütlü pamuktan ayrılan çiğit ve linter ise

² Randıman terimi burada 100kg kütlü pamuktan işleme sonucu elde edilecek lif miktarını göstermektedir. Örneğin 100kg ve 30 randıman kütlü pamuktan 30 kg lif (elyaf) elde edilmektedir.

³ Ürünün teslim anında fatura veya müstahsil makbuzu kesilmesi Vergi Usul Kanunu açısından zorunlu olduğu gibi ilgili mevzuat bölümünde açıklandığı üzere çiftçi destek sisteminden faydalanmak isteyen üretici de ilgili makama müstahsil makbuzunu ibraz etme zorunluluğunu haizdir.

- 560 özellikle yağ ve hayvan yemi fabrikalarına satılmakta ve çırçır-prese fabrikalarının karının esas kaynağını oluşturmaktadır. Aralarındaki ticari ilişkinin niteliğine veya fabrikanın içinde bulunduğu ticari koşullara göre çırçır-prese fabrikaları çığit fiyatlarında oluşan artışları da çiftçiye yansıtılmaktadır. Fakat bu noktada dikkat çekilmesi gereken nokta şudur ki, yöredeki yaygın ticari teamül gereği uygulanan emanet usulünde çiftçi çırçırlama ya da depolama işlemi için herhangi bir ücret ödememekte, çığit gelirleri bu kalemler karşılığı olarak çırçır fabrikalarına bırakılmaktadır. Çiftçi fiyatları beğendiği noktada hesap kestirdiğinde tüm ürünün mülkiyetiyle beraber her türlü risk ve kazanç da çırçır fabrikasına geçmektedir. Bu noktadan itibaren gerek elyaf pamuk gerekse de çığit fiyatlarında meydana gelecek artışlar ya da azalışlar teknik olarak çırçır fabrikasına kalmaktadır. Buna rağmen, üretici ile olan dostane ilişkiler çerçevesinde fiyatlarda artış olduğunda bunu çiftçiye belli oranda fark ödeyerek yansıtan bulunduğu gibi hiç yansıtmayan da bulunmaktadır. Bu hususta takdir ilgili çırçır işletmesindedir. Rekabet Hukuku bakımından dikkat edilmesi gereken nokta ilgili işletmeler arasında bu konuda bir anlaşma ya da uyumlu eylem bulunup bulunmadığıdır. Öneraştırma kapsamında yapılan incelemelerde çığit fiyatlarındaki artışın teşebbüslerin aralarında yapılan bir anlaşma neticesinde üreticiye yansıtılmadığı yönünde herhangi bir belge ve/veya bulguya rastlanmamıştır.
- 570 Kütlü pamuk fiyatlarında ya da çığitteki fiyat artışlarının üreticiye yansıtılıp yansıtılmaması konusunda herhangi bir anlaşmaya yönelik emare bulunmamakla birlikte, teşebbüslerin fiyatlama davranışlarında bir paralellik bulunup bulunmadığının tespiti açısından teşebbüslerden alınan müstahsil makbuzlarında görülen fiyatların aylık bazda ortalamalarına, karşılaştırılmalı olarak Tablo 2’de yer verilmektedir:

Tablo 2. Ortalama Fiyat Tablosu (YTL)

	Altınbaşak	Özbuğday	Nalçabasmaz	Çolakoğlu	S. Mıstıkoğlu	Antgıda	En az	En Çok
Eyl.05	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Eki.05	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kas.05	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Eyl.06	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Eki.06	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kas.06	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Ara.06	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Eyl.07	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Eki.07	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kas.07	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Ara.07	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Oca.08	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

- 590 Tablodan da görüldüğü gibi ilgili teşebbüslerin kütlü pamuk alım fiyatları arasında bir paralellik olmayıp iddia edildiğinin tam aksine rekabet koşullarının hali hazırda sağlıklı olduğu bir pazar yapısı ile karşılaşmıştır.

Dolayısıyla, ilgili pazarda oluşan fiyatların yalnızca kütlü pamuk piyasası aktörleri tarafından belirlenmediği, fiyatın büyük oranda ardıl pazarlarda yer alan oyuncular,

Türkiye genelindeki fiyatlar ve tarım ürünlerine özgü dinamikler çerçevesinde oluştuğu, bu durumun ise çırçır-prese fabrikaları arasında rekabeti artırıcı bir unsur olduğu, tespit edilmiştir. Şikayetin; ilgili pazarda geçerli emanet usulü çerçevesinde kütlü pamuk fiyatlarının çığit ve elyaf olarak iki unsurdan oluştuğuna ilişkin anlayışa bağlı olarak, çığit fiyatlarında yaşanan artışın yansıtılması beklentisinden kaynaklandığı kanaatine varılmıştır.

600

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

Antakya bölgesinde faaliyet gösteren çırçır-prese fabrikalarının aralarında anlaşarak, kütlü pamuk alım fiyatlarını belirlemek ya da çığit fiyatlarındaki artışı üreticilere yansıtmamak biçiminde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerini gösterir herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığından, anılan teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

610